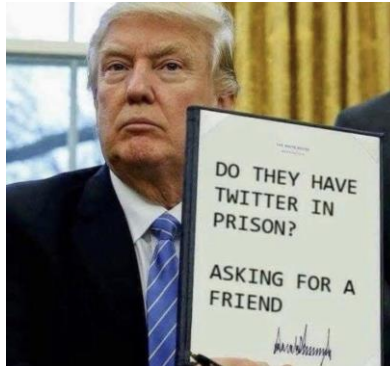

CÂU CHUYỆN NGÀY THỨ BA

Hoàng Ngọc Nguyên

Bây giờ hẳn phải còn quá sớm để nói chuyện năm 2018 – cho dù tình hình nóng hổi, chúng ta chỉ mới đi được 2/3 đoạn đường. Còn tháng 9, tháng 10, tháng 11, tháng 12. Biết bao chuyện có thể sẽ xảy ra. Hay không xảy ra. Và đúng là chưa bao giờ, ít nhất là trong vài thập niên trở lại đây, kể từ khi cuộc Chiến tranh Lạnh chấm dứt cách đây gần 30 năm, thế giới đi vào con đường toàn cầu hóa phức tạp, ly kỳ, người Mỹ chợt thấy sự bất định của tương lai khủng khiếp đến thế. Nhiều câu hỏi được đặt ra, và với một câu trả lời, người ta có thể nhìn viễn cảnh một cách khác đi. Và có thể nói tất cả chỉ bắt đầu từ ngày thứ ba, 21-8 vừa qua, người ta có cảm tưởng như một chương mới rất lịch sử vừa được mở ra, và mọi chuyện chẳng còn là chuyện chơi nữa.

Những câu hỏi đang làm cho nhiều người mất ăn mất ngủ, cho dù người Mỹ ngày nay càng phân hóa với những “chiến tuyến” sâu đậm, chính là: nền kinh tế trong những tháng còn lại của năm nay có thể giữ được sự hưng thịnh hiện nay hay chẳng? Người ta sẽ nhìn ở nhịp độ tăng trưởng, ở tỷ lệ thất nghiệp và toàn dụng, và ở cán cân mậu dịch. Tổng thống Donald Trump có thể tồn tại được hay chẳng là ở những con số này, cho dù chưa hẳn sự ổn định kinh tế sẽ quyết định cho cái ghế đang khập khiễng của ông trong Tòa Bạch Ốc.

Một câu hỏi khác là cuộc bầu cử giữa mùa sẽ được tổ chức đầu tháng 11 sắp đến, tức chỉ còn hơn hai tháng nữa, người ta sẽ biết đảng Cộng Hòa có còn giữ được thế đa số tại Thượng Viện và Hạ Viện hay chẳng. Báo chí vừa đưa tin ông Trump đã quyết định công việc chính của ông trong hai tháng tới là đi vận động cho các ứng cử viên Cộng Hòa trước đe dọa ngày càng tăng của phía Dân Chủ, bởi vì nếu lưỡng viện “đổi chủ”, chắc chắn rằng câu chuyện “truất bãi” (impeachment) sẽ trở thành câu chuyện hàng đầu tại Quốc Hội. Người ta có cảm tưởng như

Đảng Cộng Hòa lạ lùng thay nay đã là đảng của Trump, thế nhưng chẳng phải ứng cử viên Cộng Hòa nào cũng vui vẻ chào mừng Trump có mặt cạnh mình. Và cho dù đảng Cộng Hòa có thể giữ thế đa số tại lưỡng viện đi nữa, cũng chưa chắc ông Trump nắm được 100% dân biểu và nghị sĩ Cộng Hòa.

Ngày thứ bảy 25-8 vừa qua, Thượng nghị sĩ John McCain đã qua đời hầu như tức thì sau khi quyết định ngưng điều trị về căn bệnh ung thư não của ông. Người ta nhắc lại ngay một ý nguyện của ông trước khi chết: ông Trump đừng dự lễ tang của ông. Cả nước nay đang để tang ông McCain như một anh hùng dân tộc. Và người Cộng Hòa nào còn quan tâm đến tư cách, liêm sĩ (civility), chắc phải nhớ lời McCain để có sự chọn lựa của mình về ông Trump.

Cuộc điều tra của Biện lý Đặc biệt Robert Mueller về việc ông Trump có thông đồng với người Nga hay không trong bầu cử năm 2016 xem chừng mỗi ngày mỗi tới, đến mức những quan sát viên đều nói ông Trump đúng là còn mất bình tĩnh hơn Tổng thống Richard Nixon trong những tháng cuối cùng trong cuộc điều tra Watergate năm 1974. Ông Trump mấy tháng qua ngày nào cũng la lối “No collusion” (Không thông đồng), thậm chí chưởi bới ông Mueller, rồi mạt sát ông bộ trưởng tư pháp Jeff Sessions của mình không dám hành động, nhưng ông Mueller vẫn im lặng - cho đến khi ông hành động ngày thứ ba 21-8.

Và cuối cùng, chúng ta cũng sẽ thấy trong 1/3 thời gian cuối của năm, ông Trump sẽ còn gây xáo trộn đến thế nào nữa trật tự quốc nội và quốc tế. Đến nay, những người quan sát không theo phe cánh của Trump đều có thể nhận thấy gây rối không ngừng là một “quốc sách” táo bạo của Trump. Thứ nhất là để làm hài lòng những người ủng hộ ông một cách điên cuồng như một “lãnh đạo mạnh”. Hầu như càng gần bầu cử giữa mùa, ông Trump càng muốn làm chuyện táo bạo, giống như chuốc rượu cho người ủng hộ mình để họ “một lòng với đảng”. Ví dụ như ông tạo khủng hoảng triền miên trong chuyện di dân và bảo hiểm y tế đại chúng để người ta đứng ngồi không yên. Người ta càng khốn đốn, ông Trump càng đắc chí xem là “thành công, thành công, đại thành công”. Thứ hai là làm cho giới chính khách loay hoay, lo sợ, nhưc đầu, tìm cách đối phó, rồi cuộc phải quên đi tạm thời những vụ tai tiếng không ngừng của ông. Đúng là chưa bao giờ, nhờ sự “cuồng nhiệt” của ông, bỗng dưng Mỹ có nhiều kẻ thù như ngày nay - chỉ trừ Nga, kẻ thù số 1, đang trở thành đồng minh số 1 “trong tim tôi”. Thực tình, người cao kiến thế mấy cũng chẳng hiểu trong bốn tháng cuối năm này, quan hệ giữa Mỹ với những nước “đối thủ” như Trung Quốc, Bắc Triều Tiên, Iran, Thổ Nhĩ Kỳ, Đức, Canada, Mexico, Syria, Afghanistan, Iraq... sẽ như thế nào. Ngân sách quốc phòng dưới thời Trump đang mở rộng vô hạn là phải.

Câu chuyện lịch sử ngày thứ ba có thể tóm gọn như sau: Ngày ông Trump thấp thỏm lo sợ, mong chờ cuối cùng đã đến, hai người phụ tá vốn đắc lực số 1 và gần gũi nhất với ông Trump nay đang gặp vận không may. Cả hai đang bị khép vào nhiều tội danh về tài chánh, thuế khóa. Ông Richard Cohen, luật sư riêng của ông Trump cũng hơn chục năm cho đến gần đây, từng được xem là “fixer” số 1 của ông Trump, tức là người chuyên lo “tháo gỡ” những chuyện “tranh chấp” có thể làm cho ông Trump mắc vào những chuyện tai tiếng pháp lý “mất sĩ diện”, nay đã quyết định “đầu thú” và “khai hết”. Điều tối thiểu mà ai cũng nhớ là ông Cohen giúp ông Trump trả cho cô đào phim bản Stormy Daniels \$130.000 để cô này im lặng trong thời tranh cử về chuyện ông Trump vào tuổi sáu mươi (không phải 16) vẫn còn sung, thích nghịch với cô trên giường. Trong khi đó, Paul Manafort, trưởng ban tổ chức tranh cử của ông Trump ngay từ đầu cho đến khi ông Trump bị buộc phải giải nhiệm vì những chuyện tai tiếng trong làm ăn của Manafort với người Nga, với Ukraine, và nếp sống chi tiêu xa xỉ, tuy đã bị cáo buộc từ lâu, vẫn không nhận tội trốn thuế, nay đã bị kết án chính thức. Chắc chắn Manafort là cầu nối giữa người của Trump và người Nga của Putin, dẫn đến cuộc gặp gỡ “lịch sử” ngày 13-5-2016 tại Trump Tower.

Một bồi thẩm đoàn ở bang Virginia đã kết Manafort với tám tội danh về tài chính, gồm các tội gian lận thuế, gian lận ngân hàng và không tiết lộ tài khoản ngân hàng nước ngoài. Ông còn bị 10 cáo buộc khác nữa nhưng bồi thẩm đoàn không đạt được phán quyết. B ởi Thẩm phán cho công tố đến ngày 29/8 để quyết định một phiên xét xử khác cho những cáo buộc này. Ông Manafort bị buộc tội sử dụng 31 tài khoản ngân hàng nước ngoài tại ba quốc gia khác nhau để trốn thuế trên hàng triệu đô la. Nhân chứng chính của công tố viên là cựu cộng sự của Manafort và là nhân viên chiến dịch tranh cử của Trump, Rick Gates. Ông Gates đã thừa nhận tham ô hàng trăm ngàn đô la từ ông Manafort trong khi ông Gates bị cáo buộc giúp ông Manafort phạm tội trốn thuế. Ông Manafort là một nhân vật chủ chốt trong nhóm nội bộ của ông Trump. Ông đã làm việc cho chiến dịch tranh cử của ông Trump trong 5 tháng vào 2016, và là người điều hành chiến dịch khi ông Trump giành được đề cử của đảng Cộng Hòa. Một điều khá rõ ràng là ông Manafort đã dùng những quan hệ của mình với người Nga từ Điện Cẩm Linh để tổ chức cuộc gặp ngày 13-6-2016 giữa bà điệp viên người Nga và con trai và con rể ông Trump để nhờ người Nga sưu tập chuyện dơ bẩn liên quan đến đối thủ Hillary Clinton của Trump. Chỉ có mê muội lắm mới nghĩ rằng ông Trump không hề hay biết gì trước đó sự chuẩn bị cho cuộc gặp này. No collusion! Tháng 10 năm ngoái, ông Manafort bị buộc tội bởi biện lý đặc biệt Robert Mueller, người được Bộ Tư pháp bổ nhiệm điều tra cáo buộc Nga can thiệp vào cuộc bầu cử năm 2016. Đây là vụ án hình sự đầu tiên phát sinh từ cuộc điều tra của Bộ Tư pháp về cáo buộc Trump-Nga thông đồng trong cuộc bầu cử 2016. Người ta nói những cáo trạng tòa xét xử ông Manafort không trực tiếp liên quan đến nghi vấn Nga can thiệp. Thật thế chẳng? Ông Trump thay vì im lặng lại can đảm lên tiếng: "Đó là một điều rất buồn đã xảy ra". Chỉ để nói rằng bản án của ông Manafort "không có liên quan đến cáo buộc thông đồng với Nga" – chẳng ai đánh mà phai khai!

Cũng trong cùng thời điểm đó hôm thứ ba, Cohen đã thừa nhận vi phạm luật tài trợ bầu cử trong một phiên tòa ở Manhattan, N.Y. Trong cùng một giờ với Manafort, người cựu luật sư của Trump đã nhận tội vi phạm luật tài trợ bầu cử trong một phiên tòa xét xử ở Manhattan. Ông Cohen thừa nhận 8 tội danh: (i) Năm tội danh trốn thuế; (ii) Một tội danh khai báo sai với một tổ chức tài chính; (iii) Một tội danh cố ý tạo ra một khoản tài trợ doanh nghiệp bất hợp pháp; (iv) Một tội danh tạo ra một khoản tài trợ vượt mức cho phép theo chỉ đạo của ứng cử viên hoặc của chiến dịch tranh cử. Ông Cohen nói ông đã làm theo chỉ đạo của "ứng cử viên", được hiểu ngầm là ông Donald Trump, để vi phạm luật bầu cử liên bang. Bản cáo trạng của ông Cohen có thể tuyên án ông đến 65 năm tù giam. Nhưng thỏa thuận nhận tội với bên công tố khiến bản án của ông giảm xuống còn 5 năm và 3 tháng. Ngày tuyên án của ông Cohen được định vào ngày 12/12. Ông đã được tại ngoại sau khi trả khoản bảo lãnh 500.000 đôla. Ông Cohen đã trả một khoản tiền lớn cho ngôi sao phim khiêu dâm Stormy Daniels và người mẫu Playboy Karen McDougal để giữ im lặng về mối quan hệ tình ái với ông Trump. Ông tìm cách lấy lại khoản tiền này từ ông Trump bằng cách gửi các hóa đơn "giả" đến chiến dịch tranh cử của ông Trump. Vào tháng năm, ông Trump đã thừa nhận trả khoản tiền này cho ông Cohen, mặc dù ông phủ nhận biết về thỏa thuận giữ im lặng. Việc bí mật sử dụng khoản tiền tranh cử để che giấu những chuyện như nhuốc của một ứng cử viên chính trị có thể bị xem là vi phạm luật tài trợ bầu cử của Hoa Kỳ. Luật sư của ông Cohen, Lanny Davis, nói thân chủ của ông đã sống đúng theo lời nguyện ông đặt sự trung thành với gia đình và quốc gia lên trên sự trung thành với người chủ cũ của mình. "Ngày hôm nay, ông ấy đã đứng lên và khai nhận rằng Donald Trump đã chỉ đạo ông ấy phạm tội bằng cách trả tiền cho hai người phụ nữ nhằm ảnh hưởng đến cuộc bầu cử." Nếu những khoản tiền đó khiến Michael Cohen có tội, thì tại sao lại không khiến Donald Trump có tội? Bởi thế, người ta cho rằng những cáo giác của Cohen có tính sinh tử với ông Trump: (i) ông Trump nói dối trong

cả hai vụ trả tiền trám miệng và cuộc gặp Nga-Trump tại Trump Tower (có Manafort tham dự). Cohen cho rằng Trump biết đầy đủ cả hai vụ - trước và sau khi xảy ra; (ii) Trump trốn thuế và lạm dụng quỹ tranh cử; (iii) Trump đã gian dối trong thời tranh cử.

Ông Trump không trả lời được những cáo buộc của Cohen, ngoài chuyện đưa ra một cái tweet ca ngợi Manafort “trung thành hơn người” và Cohen “phản bội”. “Nếu ai đó muốn kiểm luật sư, tôi mạnh mẽ đề nghị đừng bỏ tiền mướn dịch vụ của Michael Cohen”. Trước đây, ông Trump vẫn ca ngợi ông Cohen trung thành hết sẩy, sẽ không bao giờ bỏ ông!

Một phản ứng quen thuộc nhưng kỳ quái của ông Trump là lại chửi bới ông bộ trưởng tư pháp của mình vì ông Sessions không chịu cách chức ông Mueller và nhận lãnh trách nhiệm điều tra. Trong một cuộc phỏng vấn với chương trình Fox and Friends, Trump nói: "Tôi bỏ nhiệm một bộ trưởng nhưng ông này không bao giờ kiểm soát được bộ tư pháp. Jeff Sessions không bao giờ nắm quyền kiểm soát bộ tư pháp và đó là một điều đáng kinh ngạc." Về cuộc điều tra, Trump nói: "Jeff Sessions tự tách mình ra khỏi cuộc điều tra, điều ông ta đáng lẽ không nên làm. Hoặc ông ấy phải báo cho tôi biết trước đó (trước khi tôi bỏ nhiệm ông ấy)... Ngay cả kẻ thù của tôi cũng nói rằng Jeff Sessions lẽ ra nên nói với tôi là ông ấy sẽ tự tách mình ra, và nếu thế thì tôi đâu có bỏ nhiệm ông ấy. Ông ta nhận việc và sau đó nói sẽ tự tách mình ra khỏi sự việc. Tôi tự hỏi Đây là loại người gì vậy?". Trump cũng nói thêm: "Quý vị có biết lý do duy nhất tại sao tôi bỏ nhiệm ông ấy? Bởi vì tôi cảm thấy ông là một người trung thành, ông ta ủng hộ tôi từ đầu và biết là không có sự thông đồng nào (với Nga) cả".

Đáp lại, ông Sessions nói: "Tôi nắm quyền kiểm soát Bộ Tư pháp từ ngày tôi tuyên thệ nhậm chức. Trong thời gian tôi là bộ trưởng, hành động của Bộ Tư pháp sẽ không bị ảnh hưởng không đúng đắn bởi những cân nhắc chính trị. Tôi đòi hỏi các tiêu chuẩn cao nhất, và khi những tiêu chuẩn này không được đáp ứng, tôi giải quyết." Ông nói thêm: "Không có quốc gia nào có một nhóm người thi hành pháp luật tài năng, tận tụy hơn các nhà điều tra và công tố viên Hoa Kỳ... Tôi tự hào được cùng phục vụ với họ và tự hào về những việc chúng tôi đã làm để thành công trong việc thượng tôn pháp luật." Trước đây, ông Sessions phàn lộn làm ngơ trước những lời chỉ trích của Trump, dù Trump tin rằng Sessions lẽ ra phải tỏ ra trung thành với mình hơn, thay vì tự tách mình ra khỏi điều tra liên quan đến sự can thiệp của Nga vào bầu cử của Hoa Kỳ.

Nay thì đâu đâu người ta cũng nói chuyện truy tố hay truất bãi ông Trump. Theo luật pháp, tòa án không thể nói chuyện truy tố (indict) một tổng thống đương nhiệm. Nhưng Quốc Hội có nhiệm vụ truất bãi một tổng thống có tội – như người ta đã từng làm với ông Nixon (1974) hay Clinton (1999). Cho nên, ông Trump không còn nói chuyện “no collusion” hay không nữa. Hình như chuyện đó đã rõ quá. Nếu không có “collusion” thì lý do gì ông phản ứng điên rồ như thế để làm gì. Cho nên ông đưa ra lời đe dọa: Nếu ông bị luận tội, "thị trường thế giới sẽ sụp đổ". Ông đáp trả những đồn đoán về chuyện tổng thống đương nhiệm có thể bị đem ra luận tội theo thủ tục “truất bãi”. Trong phỏng vấn với Fox & Friends, ông nói thị trường sẽ sụp đổ và "mọi người sẽ nghèo đi". Ông Trump lần đầu tiên nói về viễn cảnh bị luận tội. "Tôi không biết làm thế nào người ta có thể luận tội một người đã làm công việc tuyệt vời.. Tôi nói điều này, nếu tôi bị luận tội, tôi nghĩ thị trường sẽ sụp đổ, tôi nghĩ mọi người đều nghèo đi." Chỉ tay vào đầu mình, ông nói: "Bởi vì không có đầu óc này, bạn sẽ thấy những con số (tệ hại) mà bạn sẽ không tin vào điều ngược lại."

Ai dám nói tổng thống Mỹ do dân bầu lên thì không thể “crazy” hay “stupid”? Ai mớm cho Trump câu đó? Có thể chẳng từ Rudy Giuliani, người nổi tiếng trùm băng đảng ở New York, nay là luật sư cố vấn số 1 của ông Trump. Trong luận điệu đó, Giuliani, nay đang nổi tiếng với câu “truth isn’t truth”, phụ họa: Nếu Tổng thống Trump bị truất bãi, đất nước sẽ nổi loạn. Nhưng Giuliani nói gì thì nói, người đi đường vẫn cứ đi, Mueller vẫn cứ kết thúc cuộc điều tra của mình.